

טבלאות עזר של מסקנות הגמרא ללימוד ברכות דף טז

ערך הרב חנניה מלכה

קרא וטעה (כגון שדילג על פסוקים) ואינו יודע היכן טעה יחזור לראש הפרק:	
אם טעה באמצע הפרק	יחזור לראש הפרק .
אם הוא נמצא בין 2 פרקים ולא יודע האם בין הראשון לשני או בין השני לשלישי,	יחזור לתחילת השני.
אם אמר וכתבתם ואינו יודע היכן הוא נמצא בכתבתם הראשון או השני	יחזור לראשון. ורבי יוחנן סייג שאם התחיל למען ירבו סימן שהוא נמצא בשני וימשיך משם. (לפירוש הרשב"א). שולחן ערוך אורח חיים סד , ד . היה עומד בוכתבתם, ואינו יודע אם בוכתבתם שבפרשה ראשונה אם בוכתבתם שבפרשה שנייה, חוזר לוכתבתם שבראשונה. וה"מ שלא התחיל למען ירבו ימיכם, אבל אם התחיל למען ירבו ימיכם אין צריך לחזור, דסירכיה נקט ואתא.
ולרש"י רבי יוחנן סייג שאם זוכר שאמר ולמען ירבו ואינו זוכר אם קרא את הפרשה השלישית יניח שקרא אותו כי פרשה שלישית שגורה בפיו.	

דין האומנין לעניין קריאת שמע ותפילה.	
לק"ש	קורין בראש האילן או הנדבך, רב ששת: בפרשה הראשונה בטלין במלאכתן ומכוונים. ב"ה : בפרשה השניה עוסקין במלאכתן וקורין.
תפילה	קורין בראש הזית והתאנה וזאת מכיוון שהמקום מרווח הם קורין שם, ובשאר אילנות יורדים למטה כדי שיוכלו לכוון. וכל זאת אם עושים עבודתן תמורת סעודתן. אבל אם מקבלים חוץ מהסעודה גם שכר יתפללו מעין שמונה עשרה ויברכו ברכהמ"ז מקוצרת. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ה הלכה ח "ומה הן מתפללין אם היו עושין בסעודתן בלבד מתפללין שלש תפלות של תשעה עשר ברכות, היו עושין בשכרן מתפללין הבינו (מעין שמונה עשרה)".

כדי להיפטר מק"ש צריך 2 תנאים טרדה של מצווה וזה מתקיים רק בחתן הכונס את הבתולה		
מצווה	טרדה	
מצוות פרו ורבו.	טרוד האם ימצא בתולים	חתן הכונס את הבתולה
יש כאן מצוות פרו ורבו.	אינו טרוד אם ימצא לא בתולים.	חתן הכונס את האלמנה
זו לא טרדת מצווה.	טרוד בהפסד עסקיו	טבעה ספינתו בים
אין כאן מצווה	טרוד באבלות	אבל
שולחן ערוך או"ח ע"ג : הכונס את הבתולה פטור מק"ש ג' ימים אם לא עשה מעשה, מפני שהוא טרוד טרדת מצווה. והני מילי בזמן הראשונים, אבל עכשיו שגם שאר בני אדם אינם מכוונים כראוי, גם הכונס את הבתולה קורא.		

3 הנהגות מיוחדות של רבן גמליאל	
קרא ק"ש בלילה הראשון (שהתחתן).	לא יכל לבטל ממנו עול מלכות שמיים אפילו שעה. ואמר שלא כל אחד יכול לעשות זאת.
רחץ בלילה הראשון שמתה אשתו.	מכיוון שהוא איסטינסט ולמרות שדין אונן שאסור לרחוץ הוא מהתורה שנאמר "לא אכלתי באוני ממנו" ר"ג סבר שרק ביום האניות היא מהתורה אבל בלילה היא מדרבנן וחכמים לא גזרו במקום צער של איסטינסט.
קבל תנחומין על טבי עבדו	ולמרות שאין מקבלין תנחומין על עבדים כפי שביאר רבי אליעזר לתלמידיו שבאו לנחמו על שפחתו. טבי עבד ר"ג היה כשר. וגם רבי יוסי אמר שעל עבד כשר אומרים "הוי איש טוב ונאמן ונהנה מיגיע כפיו."
שולחן ערוך יורה דעה שעז, א העבדים והשפחות, אין עומדין עליהם בשורה, ואין אומרים עליהם תנחומי אבלים, אלא אומרים לו: המקום ימלא חסרונו, כשם שאומרים לאדם על שורו וחמורו.	